

Handout - høring om Meld. St. 27 (2016-2017) Industrien – grønnere, smartere og mer nyskapende (Næringskomiteen)

NITO, Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er Norges største organisasjon for ingeniører og teknologer med over 83 000 medlemmer. Vi er glad for at det legges frem en egen stortingsmelding om industrien - det er på høy tid! Meldingen har etter vårt syn en god beskrivelse av norsk industri, men vi savner flere konkrete tiltak. Norge er inne i en periode med relativt høy ingeniørledighet knyttet til petroleumsaktivitet. Samtidig er det underskudd på ingeniører i andre bransjer, bl.a. underdekning av ingeniører og teknologer med IKT-kompetanse.

Kompetanse

Det digitale skiftet med nye produksjonsprosesser og arbeidsformer krever ansatte med større breddeforståelse og hyppigere oppdateringer av kunnskap gjennom arbeidslivet. Investeringer i kompetanse har en høy umiddelbar kostnad, samtidig som avkastningen ofte er langsiktig og vanskelig å måle for den enkelte bedrift. Det vil derfor alltid være en tendens til underinvestering i kompetanse. Jo oftere folk bytter jobb, dess lavere blir gevinsten for enkeltbedriftene av å investere i egne ansatte. Det er derfor nødvendig å legge til rette for/stimulere til slike investeringer.

- Bedriftene må stimuleres til mer langsiktig kompetanseutvikling av ansatte ved at regnskapsreglene endres slik at virksomhetene kan føre kompetanse som en investering, som kan avskrives over flere år.
- Utdanningsinstitusjonene må bli mye bedre til å tilby etter- og videreutdanningstilbud som er tilpasset læring på jobben. Læring på jobben er langt mer effektivt enn kursing, utdanningsinstitusjonene bør utvikle korte moduler som kan gjennomføres av folk i arbeid. Ofte er det en utfordring for mange ledere at de ikke kjenner til hvilke etter- og videreutdanningstilbud som eksisterer.
- Det er positivt at Regjeringen signaliserer at de vil etablere et kompetansebehovsutvalg med bred deltakelse fra akademia og partene i arbeidslivet. NITO representerer en svært viktig del av norsk arbeids- og næringsliv, som er veldig konjunkturutsatt. Vi gjennomfører dessuten årlige behovs- og etterundersøkelser hvor vi kartlegger status for og forventninger om arbeidsmarkedet for ingeniører. Vi mener derfor NITO derfor bør være en del av dette utvalget. NITO mener at i tillegg til å se på kompetansebehov fremover er det i lys av de raske endringene i arbeidsmarkedet behov for at utdanningene kan sikre omstillingsdyktig arbeidskraft.
- Det er bra at regjeringen vil satse på økt IKT-kompetanse i utdanningene og legge fram en IKT-strategi for høyere utdanning og for grunnutdanningen.
- Koding som valgfag i ungdomsskolen er positivt. NITO mener imidlertid at programmering bør være obligatorisk slik at man sikrer at alle elever får denne grunnleggende kompetansen. Bare ca 7 prosent av elevene velger dette faget, og gutter utgjør det store flertallet.
- Meldingen sier regjeringen satser på matematisk, naturvitenskapelig og teknologisk forskning og høyere utdanning. Regjeringen har økt opptakskapasiteten innenfor ingeniør- og teknologifag. Dagens finansieringssystem for UH-sektoren bidrar imidlertid til en underfinansiering av ingeniør- og teknologifag, slik finansieringssystemet er inndelt i kategorier.
- Ekspertgruppen som utredet finansiering av universiteter og høyskoler i 2014 (Hægelandgruppen) foreslo et system med mer grovmaskede kategorier for studiepoenguttelling og vekting av utstørs- og undervisningsintensitet. Et slikt system vil etter NITOs syn bidra til en mer hensiktsmessig innplassering av de ulike utdanningene.

Forskning, Innovasjon og teknologiutvikling

Innovasjonskapasitet og evne til teknologiadopsjon er avgjørende for å sikre industrivinnere. Det er positivt at regjeringen bidrar til etablering av industrinære testsentre, kalt Norsk Katapult, og etableringen av Toppindustrisenteret – eller «Digital Norway». Etablering av Norsk Katapult vil kunne gi små og mellomstore industribedrifter et konkret fysisk møteplass for innovasjon, og arbeidstakere som deltar vil få tilgang til ny relevant forskning. Katapult har derfor også potensiale til å bli et ledd i satsing på etter- og videreutdanning.

- NITO mener at katapult må bli en læringsarena som knytter til seg å fagskole, videregående skole og praksisplasser for ingeniører.
- Det er positivt at Næringsministeren responderte raskt på bakgrunn av flere organisasjoners innspill om en Digital21-strategi. NITO vil selvsagt gjerne fortsette å bidra til denne, og i det varslede samhandlingsforumet for å fremme digitalisering i industrien.
- NITO mener det må etableres bedre rammebetingelser for forskning tilknyttet industrien. Det er positivt at regjeringen ønsker å heve basisbevilgningen til de teknisk industrielle forskningsinstituttene.

Innenfor bærekraftige rammer

- Meldingen viser det til at miljøteknologi både kan opprettholde konkurranseevnen i norsk næringsliv og bidra til at vi beveger oss mot et lavutslippssamfunn. Dette avhenger av ingeniør- og teknologkompetanse. *Veikart for prosessindustrien* fra Norsk Industri fremheves det at flere ledd i prosessindustrien, vil ha behov for ingeniørkompetanse dersom klimainnsatsen skal skjerpes. Dette gjelder blant annet innen prosessteknikk, kjemi, materialteknikk og metallurgi, miljø og klima, digitalisering og automasjon, bygg, energi og elektro.¹

Kapitaltilgang, finansiering og internasjonalisering

- Regjeringen fremhever i meldingen at den er opptatt av å legge til rette for at lønnsomme virksomheter har tilgang til kapital. Det vises bl.a. til reduksjon i skatter og avgifter, innføring av «SMB-rabatt» og en ordning med skatteinsentiver for langsiktige investeringer i oppstartsselskap. Dette er bra, men NITO mener imidlertid det også er avgjørende at strategisk viktige bedrifter beholder en sterk forankring i Norge. Vi har få private industrielle eiermiljøer/kapitaleiere som har evne og/eller vilje til å sikre nasjonalt eierskap i store, strategisk viktige bedrifter. Her må Staten bruke sitt eierskap strategisk og målrettet. Vi savner en satsing på dette i meldingen.

Informasjonssikkerhet

Datakriminalitet og internasjonal cyberspionasje truer verdiskapingspotensialet, og utgjør store økonomiske kostnader årlig. Datakriminalitet kostet Norge 19 mrd. i 2014 ifølge Mørketallsundersøkelsen.

- NITO forventer at Regjeringen vil følge opp Lysneutvalgets forslag om en nasjonal kompetansestrategi for IKT-sikkerhet. Det bør innføres krav til IKT-sikkerhet i alle IKT-bachelorgrader, og kapasiteten på mastergrader innen IKT-sikkerhet må styrkes.

Med vennlig hilsen

Trude Skogesal
Visepresident

---

¹ Norsk Industri, *Veikart for prosessindustrien: Økt verdiskaping med nullutslipp i 2050*, 78.